

به نام خدا

روش تدریس مبتنی بر یادگیری و تاثیر آن بر انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر دوره ابتدایی

مولفان :

فاطمه پورموسوی

زینب گل محمدیان

لیلا فتاحی

مهناز صالحی

نرگس اسدی رکابدار کلائی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدیدآور: روش تدریس مبتنی بر یادگیری و تاثیر آن بر انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر دوره ابتدایی / مولفان فاطمه پورموسوی... و دیگران].

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۷۷ص: مصور، جدول.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۳۶۳-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: مولفان فاطمه پورموسوی، زینب گل محمدیان، لیلیا فتاحی، مهناز صالحی، نرگس اسدی رکابدار کلائی.

یادداشت: کتابنامه: ص: ۷۳-۷۷.

موضوع: مدرسه‌های ابتدایی -- ایران -- تدریس

Elementary school teaching -- Iran

Teaching -- Iran -- Methodology

Blended learning -- Iran

تدریس -- ایران -- روش شناسی

یادگیری ترکیبی -- ایران

شناسه افزوده: پورموسوی، فاطمه، ۱۳۶۰-

رده بندی کنگره: LB۱۰۲۵/۳

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۱۱۵۸۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: روش تدریس مبتنی بر یادگیری و تاثیر آن بر انگیزش پیشرفت تحصیلی

دانش آموزان دختر دوره ابتدایی

مولفان: فاطمه پورموسوی - زینب گل محمدیان - لیلیا فتاحی

مهناز صالحی - نرگس اسدی رکابدار کلائی

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۶۲۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۳۶۳-۱

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

چاپ و نشر ایران
Chaponashr.ir

فهرست مطالب

۶	فصل اول: کلیات
۶	مقدمه
۱۱	اهمیت موضوع
۱۴	فصل دوم: مبانی نظری
۱۴	مقدمه
۱۵	آموزش و پرورش
۱۷	ساختار آموزش و پرورش
۱۸	آموزش ابتدایی
۱۹	اهداف آموزش و پرورش ابتدایی
۲۱	ویژگی های دانش آموزان دوره ابتدایی
۲۳	کتابهای درسی در مقطع ابتدایی
۲۴	روشهای تدریس مورد استفاده در کلاس
۲۸	یادگیری ترکیبی
۳۵	مدل های یادگیری ترکیبی
۴۱	مدل های یادگیری ترکیبی در دبستان
۴۶	برخط و نابرخط
۵۶	مؤلفه های ترکیب مناسب
۵۸	عناصر یادگیری ترکیبی:
۵۹	مزایای یادگیری ترکیبی
۶۲	هدف از ترکیب
۶۳	رسانه های رایج در آموزش ترکیبی
۶۵	معایب یادگیری ترکیبی
۶۵	فلسفه و چرایی یادگیری ترکیبی

فصل اول: کلیات

مقدمه

جهان به سرعت در حال تغییر و گذر از دروازه های ناشناخته در بسیاری از زمینه های علمی و آموزشی است. در گذشته این سرعت با میانگینی در حدود ۱۰ سال یک بار محاسبه می شد، اما اکنون با پیشرفت فناوری اطلاعات و ارتباطات، جهان عظیم علم در دهکده کوچک ارتباطات در فرصت زمانی کوتاه در دسترس است. با خروج از عصر اطلاعات و ورود به عصر مجازی، بشر از فضای دو بعدی اینترنت به فضای سه بعدی و جامعه مجازی نقل اطلاعات کرده و بدین ترتیب آموزش در جهان به صورت شبکه درآمده است، شبکه قدرتمندی که دارای تار و پود فن آوری ارتباطات و اطلاعات است. در چنین شرایطی

آموزش و پرورش اصلی ترین و پذیرا ترین میزبان این موج جدید است و از آنجایی که حساس ترین سیستم نسبت به تغییرات است، اگر اندکی درنگ کند تا سالیان سال جامعه و مردم را قربانی فقر دانش و عقب ماندگی کرده است. با پیشرفت تکنولوژی و ظهور عرصه های آموزشی نوین، دیگر روش های تدریس سنتی^۱ و غیر فعال همراه با محیط های آموزشی مکتب خانه ای پاسخ گوی انتظارات یادگیرندگان در عصر حاضر نیست. اکنون معلمان و پژوهشگران هم دریافتند که روش های سنتی باعث کاهش مداوم فهم و درک دانش آموزان و مشغول شدن فراوان آنان به دانش انفعالی در همه سطوح تحصیلی و حتی در دانشگاه ها شده است (پرکینز ۱۹۸۰ به نقل از مانی تهرانی ۱۳۸۰) بنابراین اصحاب تعلیم و تربیت به چاره اندیشی افتاده و از ابزار فناوری الکترونیکی برای آموزش و یادگیری مدد جستند. آنچه که آموزش الکترونیکی را از آموزش مجازی متمایز می سازد، فرصت هایی است که این روش آموزشی برای هکس، در هر جا و در هر مکان مهیا می کند و آموزش دهندگان می توانند برای افزایش اثر بخشی تدریس از ابزار های دیداری، شنیداری و نوشتاری به طور همزمان استفاده نمایند (فرل، ۲۰۰۱ و فازی، ۲۰۰۳، به نقل از شاهزاده احمدی، ۱۳۹۰). اگر چه این نوآوری تا حد زیادی مشکلات روش سنتی را برطرف ساخت، اما به تدریج ضعف ها و کاستی های خودش نیز آشکار شد، یکی از مهم ترین ایراداتی که بر آموزش الکترونیکی^۲ وارد است عدم تعامل انسانی و انزوا گزینی ناخواسته در یادگیرندگان است. بنابراین چاره اندیشی از سر گرفته شد و این بار برای رفع نواقص و در عین حال بهره مندی از مزایای

¹ -traditional teaching

² -E-learning

آموزشی و پرورشی هر دو روش یادگیری-سنتی و الکترونیکی- رویکرد جدیدی به بازار آموزش با عنوان یادگیری ترکیبی ارائه شد. این رویکرد جدید، ترکیبی از روش‌های سنتی و الکترونیکی است و بهتر است در کل بگوییم ترکیبی از اصالت و تکنولوژی که تا به امروز توانسته است بیشتر عرصه‌های آموزشی از کودکان تا دانشگاه را در سراسر دنیا پوشش دهد. در یادگیری ترکیبی شاگرد و معلم مجال چالش و بحث و تبادل نظر یافته و با هم روند آموزش را پیش می‌برند. در این راستا، دانش آموز که عنصر اصلی آموزش است علاوه بر لذت یادگیری، از دم مسیحای نفس استاد به همراه ابزار فناوری بیشترین استفاده را می‌برد. در این نگرش جدید، یادگیری، محور و اساس تمام برنامه‌ها و سیاست‌های آموزشی قرار می‌گیرد و البته لازمه تحقق آن توجه به دانش فناوری اطلاعات و ارتباطات، بهره‌وری از تمام امکانات و فناوری در حد امکان است (رئیس دانا، ۱۳۸۱).

بسیار واضح و مبرهن است که ظهور و پیدایش رویکردهای یادگیری مدیون تفکرات فلسفی است. هر مکتب فلسفی با ورود خود تفکر جدیدی آورد تا بتواند با نوآوری خاص خود، دامنه یادگیری را وسعت بخشد. آنچه تحول در نظام آموزشی و فرایندهای یادگیری را سرعت می‌بخشد، همسویی و همگرایی رشد و گسترش فناوری‌های اطلاعاتی با نظریه‌های یادگیری به ویژه نظریه‌های جدید است (کوپر، ۲۰۰۳ به نقل از احمدی، ۱۳۹۰) مکاتب متعدد هر یک جایگاهی در تاریخ آموزش برای خود باز کردند و روشی را ارائه کردند. رفتارگراها، شناخت‌گراها، ... و اکنون در وادی آموزش در محیط یادگیری ترکیبی این سازنده‌گراها^۳

¹-Blended learning

²-Cooper

³-Constructivism

هستند که زیر سلخت فکری یادگیری ترکیبی را پایه ریزی می کنند. ساختارگرایان بر این باورند که واقعیت، حاصل تجربیات فرد است. برخلاف نظریه شناخت گرایان، ساختارگرایان ذهن را سازنده نمادها می دانند. از دید آنان، نموده های خارجی اگر از ناحیه ذهن ادراک گردند، بی معنی می شوند (آقازاده، محرم ۱۳۹۰).

یادگیری ترکیبی فرصت های بسیاری را برای بازشناسی استعدادها و بهبود گستره رشد شخصی فراهم می آورد و آن نوع از شیوه یادگیری را ارائه می دهد که باعث یالا رفتن افراد و سازمان ها شده و آنان را به کلاس های درس جهانی متصل می کند (ثورن، ۲۰۰۳).

یاددهی و یادگیری از دیرباز همیشه مورد توجه خاص بشر بوده است. اما امروزه در قرن بیست و یکم یادگیری یک عامل راهبردی برای موفقیت افراد و جوامع بشری محسوب می شود. در این قرن، که عصر تغییر از جامعه صنعتی به جامعه اطلاعاتی است دیگر توسعه چرخ های اقتصادی ملاک و هدف اصلی نیست بلکه توسعه و گسترش منابع انسانی است که ارج و منزلت خود را به عنوان یک کالای باارزش و استراتژیک در جوامع به ثبت رسانده است. با توجه به شعار جهانی یونسکو و از آنجایی که محورهای اساسی یادگیری عبارت است از یادگیری برای دانستن، انجام دادن، بودن و باهم زیستن (دلورس^۳ و همکاران، ۱۹۹۶، ص ۳۷)، آماده سازی یادگیرنده برای تسلط بر مهارت های شناختی و رسیدن به یادگیری مادام العمر یک ضرورت به حساب می آید. علاوه بر اثر گذاری انواع یادگیری و کاربرد آنها در آموزش، به دلیل عدم کفایت آموزش های سنتی و الکترونیکی در پاسخ گویی به نیازهای

¹ -Thorne

² -Human resources

³ -Delores

یادگیرندگان، متخصصان تعلیم و تربیت محیط یادگیری جدیدی را ارائه کردند که بتواند با بهره‌گیری از نقاط قوت رویکردهای پیشین محیط مناسبی را برای یادگیری ایجاد کند. یادگیری ترکیبی از سال ۲۰۰۰ میلادی مطرح گردید اما بطور رسمی در سال ۲۰۰۳ توسط مارش و دیگران به عنوان موج دوم آموزش‌های مجازی مطرح شد (نل مان ۲۰۰۸). و تاکنون باز خوردهای مثبتی از عملکرد آن در مقالات و پژوهش‌های خارج از کشور در سطوح مختلف تحصیلی ارائه شده است، از جمله: پروتکتر (۲۰۰۳)، بونک و گراهام (۲۰۰۴)، زیمن و گرن (۲۰۰۷)، چو (۲۰۰۹)، تاپورا (۲۰۱۱)، مؤسسه اینوسایت (۲۰۱۱) و مؤسسه کلایتون (۲۰۱۴) اما اکثر این پژوهش‌ها در کشور ایران در سطح آموزش عالی یا دبیرستان بوده است، از جمله سعیدپور (۱۳۸۹)، بازرگان و مهرمحمدی (۱۳۸۹)، کرمی (۱۳۹۰)، سیدی (۱۳۹۱).

یادگیری ترکیبی شکل توسعه یافته یادگیری الکترونیکی است - یادگیری الکترونیکی تنها بخشی از یادگیری ترکیبی است - و به عنوان یک رویکرد آموزشی در مهارت‌آموزی و تعلیم و تربیت محبوبیت زیادی کسب کرده است. در این روش یادگیری چند محیط یادگیری مختلف مانند یادگیری چهره به چهره، الکترونیکی، مجازی، از راه دور، سیار و... با یکدیگر ترکیب شده و محیط یادگیری جدیدی را با وجود می‌آورند به طوری که یادگیرندگان قادر به استفاده از مزایای هر دو شیوه آموزشی (سنتی و الکترونیکی) خواهند بود. عمرانی و همتی در کتاب «یادگیری ترکیبی، ۱۳۸۸» آن را این گونه تعریف کرده اند: کانون توجه یادگیری ترکیبی بر ارتقاء بهینه اهداف یادگیری به وسیله فناوری یادگیری (مناسب) برای سبک